

Nematerialna dediščina naših krajev

Etnološko – dialektološka delavnica
v Palčavi šiši, Plešce
od 16. do 20. avgusta 2010

Letošnja delavnica, ki je bila organizirana v sklopu projekta Etnološke zbirke Palčava šiša v Pleščih, v dolini obmejne reke Čabranke, na meji Gorskega kotarja na Hrvaškem, Kočevske in Notranjske v Sloveniji, je zbrala mlade ljudi željne bolje spoznati svoj kraj, njegove govore in dediščino povezano s tradicionalnimi domačimi obrtni, ki so se na območju razvijale tekom zadnjih sto in več let.

Nematerialna dediščina krajev na obeh straneh državne meje Hrvaške in Slovenije, od cerkvice sv. Ane v zgornji kolpski dolini, preko Mirtovičev, Bosljive Loke, Osilnice, Zamosta, Plešcev, Črnega potoka, Čabra, Gerova, Tršća, Kozjega Vrha, Prezida do Babnega Polja, sestavlja zgodbo o življenjski povezanosti tega območja v zgodovini.

Pri obhodu vasi smo od ponedeljka do petka snemali pripovedovanja v govorih posameznih krajev in raziskovali ter evidentirali obrti s katerimi so se kot z glavno podjetniško dejavnostjo, poleg ostalega kmečkega dela v hiši, hlevu, na polju ali v gozdu, ukvarjali njihovi prebivalci. Zahvaljujoč informatorjem smo tako dobili jasnejšo sliko o stanju obrti v obdobju od prve polovice 19. stoletja do obdobja takoj po II. svetovni vojni.

Na osnovi zbranih podatkov smo pripravili razstavo na kateri v pleškem govoru, ob predmetih iz Etnološke zbirke Palčava šiša, predstavljamo nekaj glavnih obrti v Pleščih in Zamostu ter dolini Čabranke. Rezultat enotedenskega terenskega dela je tudi dvajset ur avdio-vizualnih posnetkov in dramska predstava, napisna in pripravljena med delavnico na Palčavem skednju. Prikazana je bila po 5. pohodu iz Plešč in Zamosta na Sveto Goro, na trgu pred župnijsko cerkvijo v Pleščih, 21. avgusta 2010.

Pri izvedbi delavnice smo sodelovali:

- vodja **Marko Smole** iz Ljubljane, mr. sc. elektrotehnik, ljubiteljski etnolog,
- **Marija Malnar** iz Tršća, prof., znanstvena sodelovka na FF Zagreb,
- **Mirjana Žagar** iz Tršća, študentka zgodovine in pedagogike na FF Ljubljana,
- **Tomislav Čop** iz Gerova, študent filozofije in umetnostne zgodovine na FF Rijeka,
- **Klara Modrić** iz Gerova, bodoča študentka na FPZ v Zagrebu,
- in marljivi srednješolci: **Jelena Šoštaric**, **Josipa Kovač** in **Goran Poje** iz Plešč.

Najlepša hvala prof. dr. **Našku Križnarju** iz ZRC SAZU in absolventu etnologije in antropologije **Damjanu Muhiču** iz Črnomlja za sodelovanje, predavanje o živi dediščini ter vajo iz vizualne antropologije, prof. **Mariji Malnar** iz FF Zagreb za prezentacijo svojega raziskovalnega dela na govorihs Gorskega kotarja, prof. **Zlatku Pochobradsky** iz Čabra za predstavitev prvega romana v našem govoru in diskusijo o zapisovanju govora, **Slavku Malnarju** iz Ravnic pri Trstju za predstavitev »Rječnika čabarskog govora«, prof. **Ivanu Janešu** iz Makovega Hriba pri Trstju za film iz 1930-ih let, ter prof. **Karmen Delač – Petković** iz Reke za predstavitev monografije o čitalnici v vasi Kuti pri Brod Moravicah.

Najlepša hvala tudi vsem našim informatorjem, obiskovalcem popoldanskih predavanj, pohodnikom na Sveto Goro, donatorjem in vsem vaščanom.

Pri realizaciji projekta so z donacijami pomagali:

- Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu,
- Grad Čabar,
- Slovensko etnološko društvo,
- Lož – Metalpres, Plešce,
- Občina Osilnica i Društvo Osilniška dolina,
- GEC d.o.o., Plešce,
- Alenka Veber in njeni sovaščani iz Babnega polja in Bukovice,
- Srednja šola Vladimir Nazor, Čabar,
- Slovensko kulturno društvo Gorski kotar, Prezid,
- vaščani in vaščanke iz Plešč in okolice,
- vsi, ki so se pogovarjali z nami na terenu ter podarili svoj čas in spomine naslednjim generacijam.